

Esbjörn u sobi za učenje
Karl Larson, 1912
Nacionalni muzej, Švedska
Public Domain

EUROPEANA EDUCATION

Vodič za korišćenje platforme Europaena u obrazovanju

Jul 2019

Europeana u obrazovanju

Kome je namenjen ovaj vodič?

- Nastavnicima i profesorima svih predmeta, a naročito likovne kulture, istorije i muzike.
- Osobama koje se bave izradom sadržaja edukativnog karaktera (aplikacija, igrice, masivnih otvorenih kurseva, itd.).
- Izdavačima edukativnih materijala.
- Učenicima i osobama posvećenim celoživotnom učenju koje žele da istražuju raznovrstan i pouzdan repozitorijum kulturne baštine.

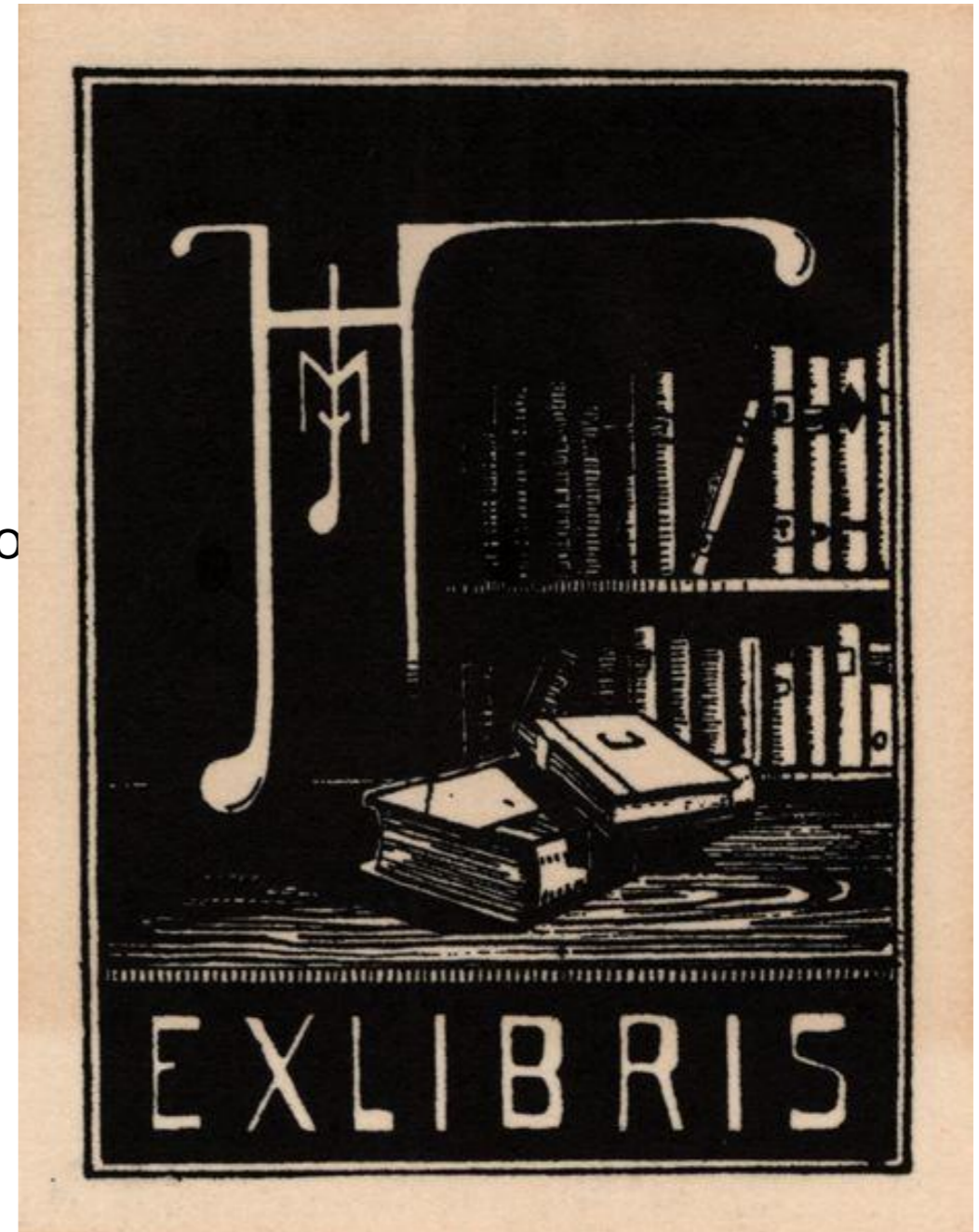
Nakon čitanja ovog priručnika, vi ćete:

- Saznati ko smo mi i šta radimo.
- Se upoznati sa najefikasnijim načinima pronalaženja relevantnog sadržaja na platformi.
- Naučiti kako da pronađete sadržaje sa odgovarajućom licencom koje možete koristiti u obrazovanju.
- Saznati kako da ispravno pripisujete zasluge vlasniku autorskog prava sadržaja koji koristite.
- Steći samopouzdanje pri kreiranju i deljenju (a možda i u komercijalizovanju) sopstvenih edukativnih sadržaja.

Ovaj vodič predstavlja dokument koji se stalno dopunjuje i zbog toga nam je važno vaše mišljenje. Podelite svoje komentare i predloge sa nama putem reuse@europeana.eu.

Sadržaj

1. Šta je Europeana?
2. Ključni termini
3. Pretraživanje platforme Europeana
4. Pronalaženje sadržaja koji se može ponovo iskoristiti
5. Kako pripisati zasluge vlasniku autorskog prava
6. Uključi se!

[bokägarmärke, exlibris](#)

Nepoznatog autora, 1929

Malmö museer, Švedska

Public Domain

Šta je Europeana?

Šta mi nudimo?

→ Raznovrstan i inspirativan sadržaj:

- Više od 50 miliona eksponata digitalizovanog kulturnog nasleđa poput fotografija, video snimaka, muzike, novina, tekstova (pisama, dnevnika i knjiga), govora i vesti.
- [Više od 20 miliona eksponata](#) koji se mogu koristiti u obrazovanju.
- [Kustoske izložbe](#) i tematske kolekcije
- Sadržaj predstavljen na 22 jezika (sa tendencijom rasta) i izložbe dostupne na 12 jezika.

→ Alatkne pomoću kojih možete pristupiti sadržaju i koristiti ga:

- [Pretraga i preuzimanje sadržaja](#)
- [Aplikacije](#)

Mi smo evropska platforma digitalnog kulturnog nasleđa, koju finansira Evropska komisija.

Ključni termini

Autorsko pravo: [Autorsko pravo](#) je oblik [intelektualnog vlasništva](#) čija je svrha da zaštiti originalno umetničko delo (npr. fotografije, slike i književnost) kao i druga objavljena dela. Autorsko pravo je ograničeno vremenom; nakon njegovog isteka, delo postaje javno vlasništvo i svako ga može „koristiti i ponovo iskoristiti bez nadoknade i bez dozvole vlasnika autorskog prava“.

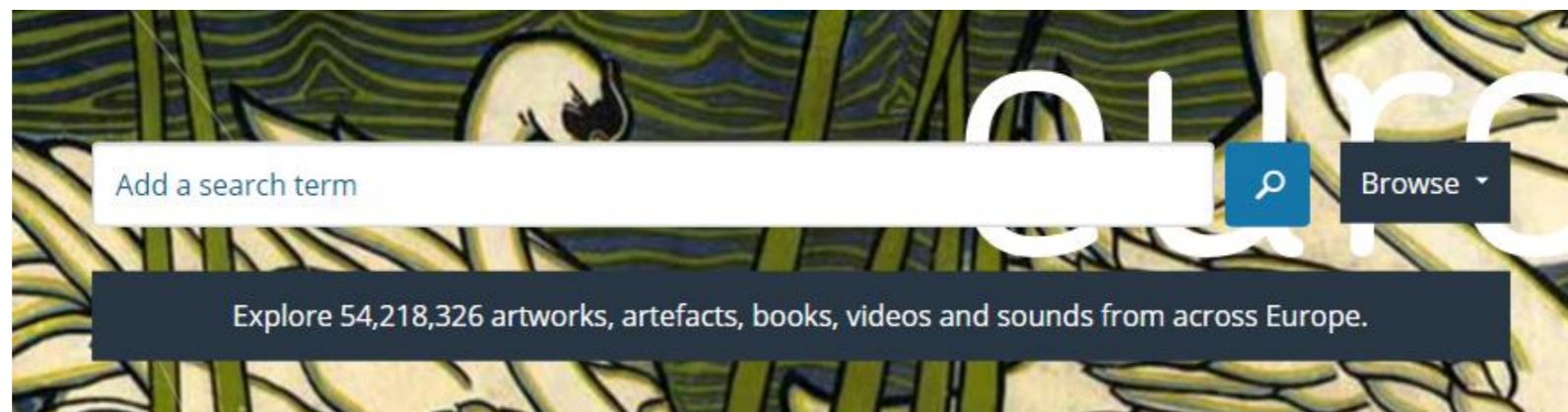
Davalac podataka ili institucija: Odnosi se na muzej, galeriju, arhiv, biblioteku (ili neku drugu instituciju) koja svoje digitalizovane podatke o kulturnom nasleđu prikazuje na portalu Europeana.

Slobodna upotreba: Sadržaj koji se slobodno može koristiti i ponovo iskoristiti u komercijalne i nekomercijalne svrhe; ovo uključuje sadržaj sa oznakama Public Domain, CC0, CC BY i CC BY-SA.

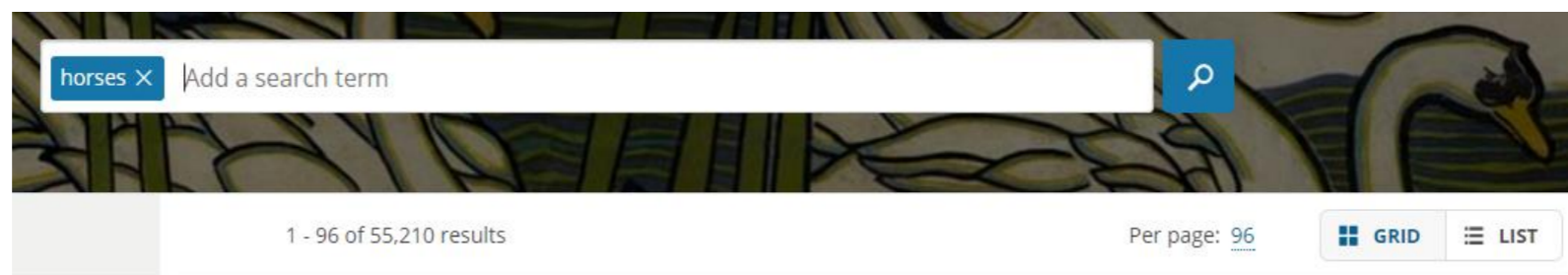
Ponovo iskoristivo: Korišćenje sadržaja na nove načine (npr. kada ga nadogradite, prilagodite, kombinujete) i/ili u novim sredinama (digitalnim ili analognim), na primer aplikacije, igrice, online portali ili 3D štampani radovi.

Pretraživanje platforme Europeana

Na [početnoj strani](#) nalazi se pretraživač koji omogućava pristup svim sadržajima Europeana platforme.

Pretragu možete započeti tako što ćete u pretraživač ukucati ključnu reč (npr. 'konji').

Dobićete mnoštvo rezultata. Možete izabrati opciju da ovaj sadržaj vidite u formi mreže ili liste, kao i da promenite broj stavki koje želite da vidite na strani.

Saveti za pretragu

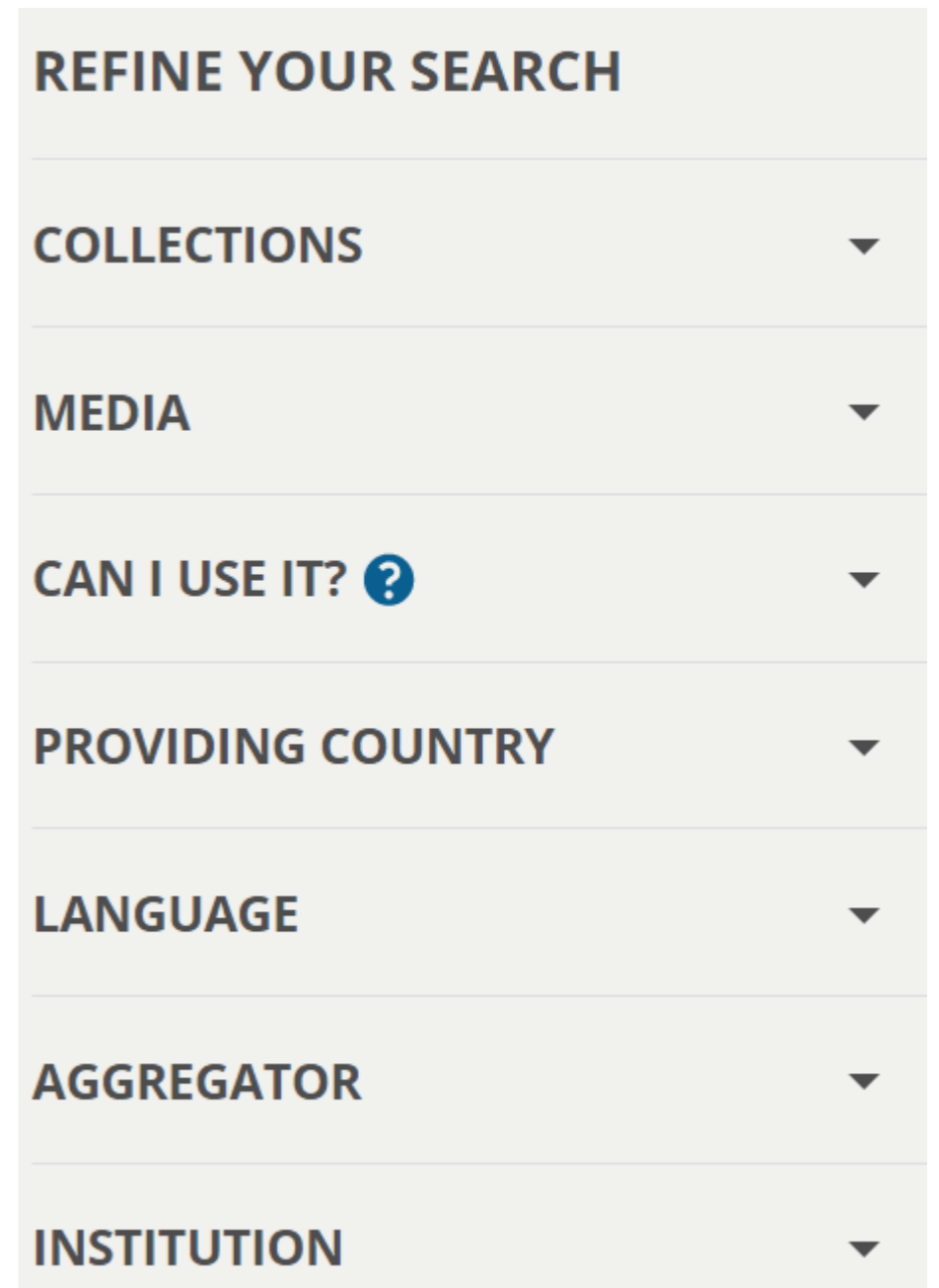
Ukoliko ne želite da pretražujete sadržaj ili ukoliko znate šta tačno tražite, koristite ove savete za pretragu!

"Nacionalna biblioteka Francuske"	Koristite dvostruke navodnice kako bi rezultati pretrage odgovarali tačno frazi.
COUNTRY:france	Pronađite zemlju porekla.
when:(1944) ili YEAR:[1525 TO 1527]	Pretraga po godinama ili vremenskom rasponu.
Koristite ~ nakon reči kako bi u rezultatima pretrage dobili pojmove koji su slični, npr. 'trombon~' će takođe izbaciti u rezultatima pretrage i trombonistu.	Koristite talasastu liniju kako bi pronašli sadržaj koji se slično piše ili reči koje se mogu javiti u neposrednoj blizini.
Koristite ~ nakon fraze kako bi pronašli reči koje stoje nedaleko jedna od druge, 'Carl Schallhas~10' će u rezultatima pretrage izbaciti i Carl Philipp Schallhas.	
Koristite AND, OR, NOT kako bi dobili preciznije rezultate pretrage, npr. 'salt AND pepper'; 'salt NOT pepper'; 'salt OR pepper'	Ukoliko koristite (zagrade) i AND, OR, NOT, vaše pretraživanje će biti preciznije.
Koristite () za grupisanje pojmova koje tražite, npr. '(salt AND pepper) AND cooking'; 'NOT (salt AND pepper) AND cooking'	
Znak zamene * će prilikom pretrage pronaći reči sa različitim brojem slova npr. 'ca*' će u rezultatima pretrage izbaciti cat, cap, cane, cable, canary itd.	Za razliku od Google pretraga, mi ne možemo pronaći nešto što ste pogrešno napisali. Ukoliko niste sigurni kako se nešto piše, možete koristiti znak zamene, poput * ili ?. Oni funkcionišu na svim rečima, ali ne i kada ukoliko zamenite prvo slovo reči.
Znak zamene ? će prilikom pretrage pronaći sve reči koje imaju drugačije jedno slovo npr. 'ca?e' će u rezultatima pretrage izbaciti cafe, cane, care, case itd.	

Termini pri pretraživanju

Koristite filtere sa leve strane ekrana kako bi pronašli sadržaj prema:

- **Temu kolekcije:** slikarstvo, moda, muzika i ostalo.
- **Vrsti medija:** slika, tekst, zvuk, video, 3D.
Savet: ukoliko odaberete opciju 'only items with links to media' kao rezultate pretrage dobićete sadržaj koji može direktno da se preuzme sa platforme Europeana.
- **Mogu li koristiti ovo?** Saznajte nešto više o autorskim pravima eksponata.
- **Zemlja porekla:** odakle je institucija koja je postavila sadržaj na platformu.
- **Jezik.**
- **Institucija:** ukoliko želite da pronađete sadržaj koji je postavila određena institucija.

Screenshot of search filter

Nalaženje ponovo iskoristivog sadržaja

Europeana vam omogućava da na lak način pronađete sadržaj koji se može koristiti u obrazovne svrhe. Ovo je omogućeno time što smo pored svakog digitalnog objekta stavili izjavu o [autorskim pravima](#) u kojoj je opisan način na koji možete koristiti objekat (dole na slici žuto).

Title Gros Bull-dog, coiffé d'un chapeau : [photographie de presse] / Planet | Planet News (Agence de presse). Agence photographique

Description Ancien détenteur : Agence de presse Mondial Photo-Press

CAN I USE IT?
Free Re-use
Public Domain Marked

Na slici ekrana se nalazi [Gros Bull-dog, coiffé d'un chapeau : \[photographie de presse\] / Planet | Planet News \(Agence de presse\)](#). Agence photographique, 1933. Nacionalna biblioteka Francuske, Francuska, Public Domain. Obojeni deo Europeana.

Šta mogu da koristim?

Sadržaj koji se slobodno može ponovo iskoristiti je obeležen oznakama Public Domain Mark, CC0, CC BY ili CC-BY-SA. Dela obeležena oznakom [Public domain \(PD\)](#) mogu slobodno da se koriste u komercijalne i nekomercijalne svrhe i uvek treba navesti vlasnika autorskog prava.

Za sadržaj obeležen oznakom [Creative Commons \(CC\)](#), često važe dodatne obaveze ili restrikcije. Njih možete identifikovati tako što ćete pogledati koje slovo dolazi nakon dela CC:

- BY – obavezno se mora navesti vlasnik autorskih prava.
- SA - share alike – obavezno morate podeliti svoje delo pod identičnim uslovima.
- NC - non-commercial – dozvoljena je samo upotreba dela u nekomercijalne svrhe.
- ND - no-derivatives – delo se ne sme ni na koji način menjati.

Na Europeana platformi možete pronaći [detaljna objašnjenja](#) svake od navedenih oznaka autorskih prava.

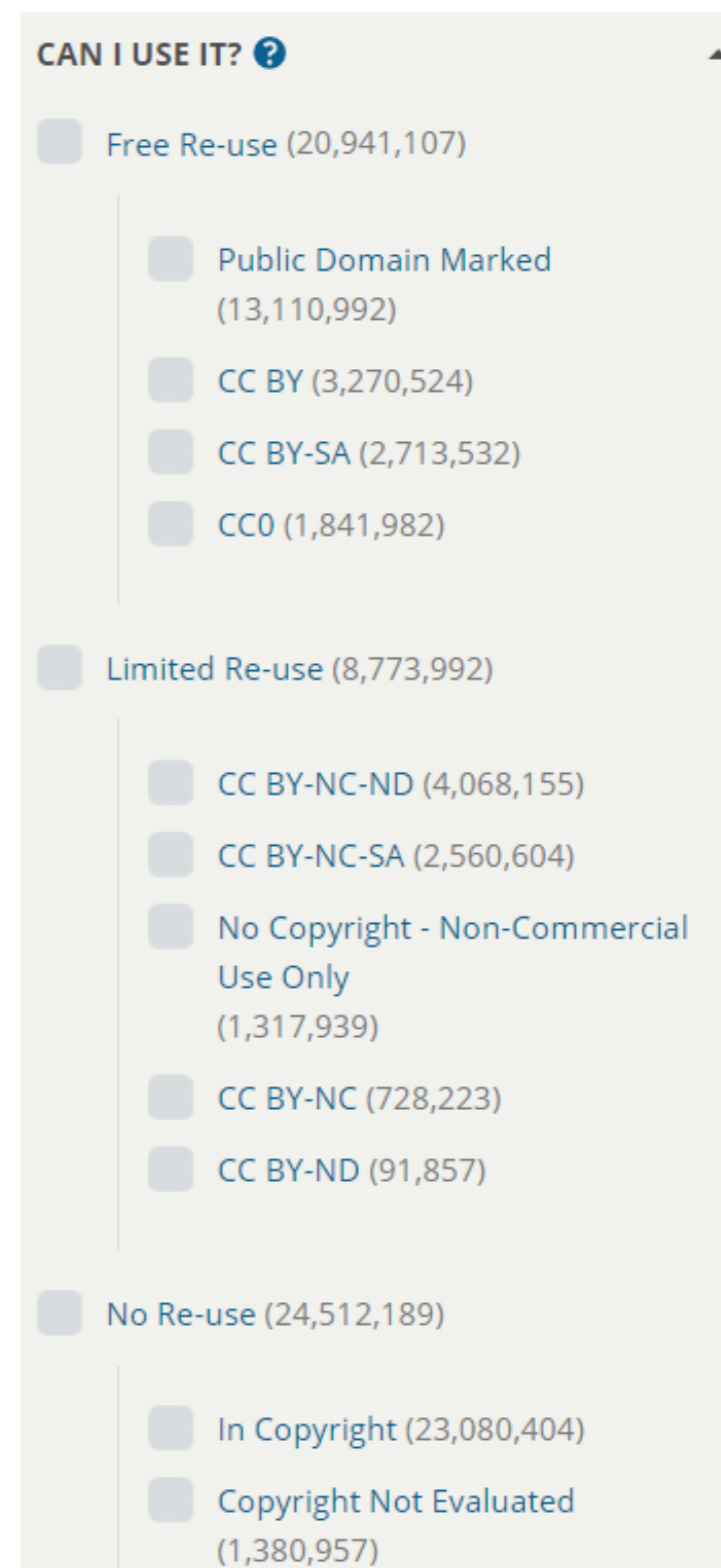
Ukoliko želite da koristite sadržaj koji podleže drugačijim autorskim pravima, uvek treba prvo proveriti uslove pod kojim je delo licencirano. Dodatne informacije možete pronaći na samoj stranici eksponata, u polju pod nazivom 'Additional rights information' ili prateći link kojim možete videti eksponat i uslove njegove upotrebe na veb sajtu institucije koja je objavila delo.

Nalaženje ponovo iskoristivog sadržaja

Ponovo iskoristiv sadržaj možete pronaći tako što ćete koristiti **'Can I Use it?'** u padajućem meniju za pretraživanje. Pronaćićete ga sa leve strane vašeg ekrana prilikom pretraživanja.

Izaberite **'Free Reuse'** i rezultati pretrage biće filtrirani, kako bi dobili samo sadržaj koji možete besplatno ponovo iskoristiti.

Slika ekrana koja prikazuje filtriranje opcija različitih autorskih prava functionalities on copyright

Pripisivanje autorskih prava

Veoma je važno da pri korišćenju sadržaja kulturnog nasleđa pripišete zasluge vlasniku autorskih prava, kako bi ostali mogli da znaju odakle on potiče.

Takođe želimo da vas podstaknemo da podržite instituciju koja je omogućila da sadržaj bude dostupan i u online verziji, tako što ćete podeliti hiperlink eksponata.

Pogledajte [sledeću stranicu](#) kako biste videli primer načina na koji se pripisuju autorska prava za eksponate na platformi Europeana.

Osnovne stavke:

- Naziv
- Ime autora (ukoliko je poznat)
- Datum kada je delo nastalo (ukoliko je poznat)
- Ime institucije
- Izjava o autorskom pravu
- Direktan link eksponata na platformi Europeana (ukoliko ga koristite u online formi)

Sadržaju koji koristite uvek pripišite zasluge vlasniku autorskih prava

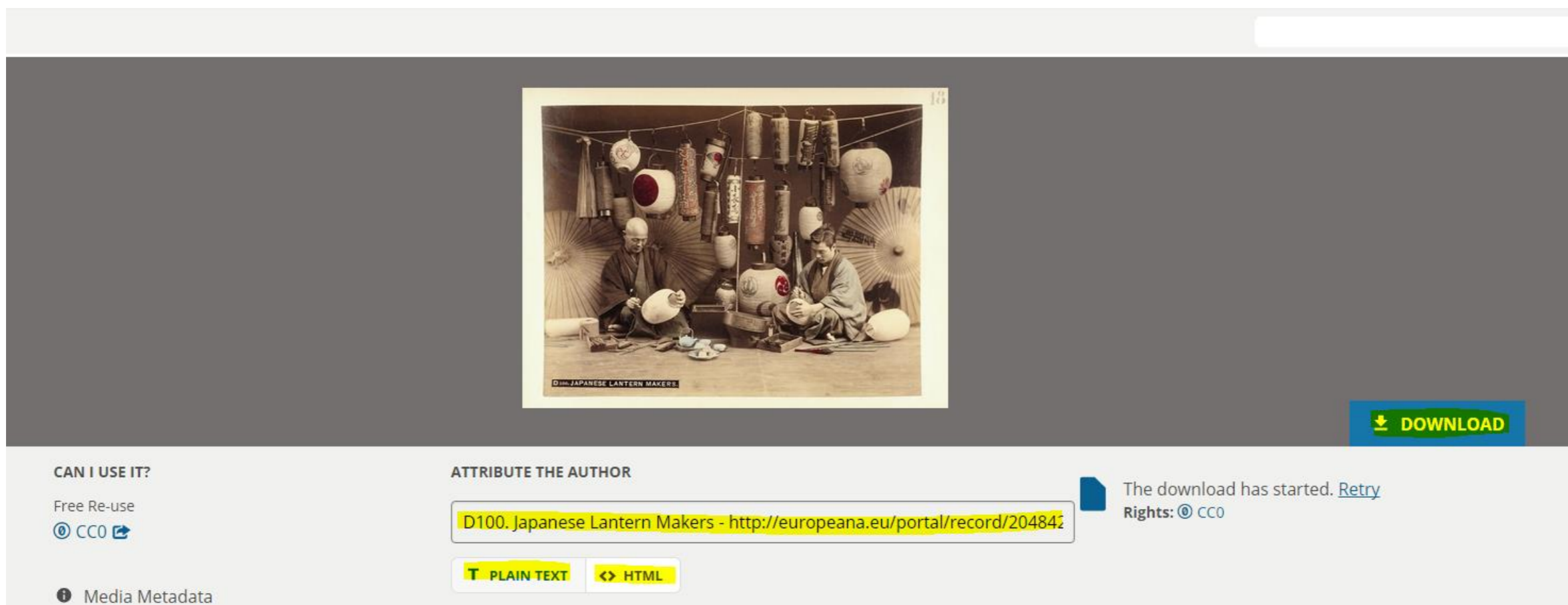
Primer pripisivanja zasluga vlasniku autorskog prava

[De drieling Van der Pol geboren op 16 november 1948. V.l.n.r. Betty, Hanny en Sus \(Fransje\), 1950. Stadsarchief 'S-Hertogenbosch, Netherlands, CC BY-SA](#)

Gde mogu dobiti informacije vezane za autorska prava eksponata?

Sve podatke možete pronaći na samoj stranici eksponata. Ukoliko kliknete na **download**, možete kopirati i nalepiti na drugo mesto većinu informacija direktno sa URL adrese. Možete koristiti i HTML opciju kako bi direktno preneli sliku na drugi sajt.

18

JAPANESE LANTERN MAKERS

DOWNLOAD

CAN I USE IT?

Free Re-use

CC0

Media Metadata

ATTRIBUTE THE AUTHOR

D100. Japanese Lantern Makers - <http://europeana.eu/portal/record/204842>

PLAIN TEXT HTML

The download has started. [Retry](#)

Rights: © CC0

Na slici ekrana se nalazi [D100. Japanski majstori lampiona](#), 1880-1890. Muzej Für Kunst Und Gewerbe, Hamburg, CC0
Obojeni deo Europeana

Uključi se!

Zahvaljujemo Vam se na čitanju ovog vodiča. Nadamo se da je sadržaj bio koristan i inspirativan.

Ostanimo u kontaktu!

- Priključite se našoj [LinkedIn](#) i [Facebook Group](#), namenjenoj edukatorima koji su prvi počeli sa upotrebom sadržaja sa Europeana platforme u obrazovanju
- Povežite se sa nama putem društvenih medija koristeći [#EuropeanaEducation](#) i pokažite nam šta ste vi i Vaši učenici uradili!
- Ukoliko imate nekih pitanja vezanih za licence, možete ih postaviti putem [@EuropeanaIPR na Twitter-u](#).
- Pošaljite nam mejl na reuse@europeana.eu.
- Saznajte više na našem [vebsajtu](#).

Trolls are the favorite toys of children
at the Nutsschool In Den Bosch
Felix Janssens, 1993
Stadsarchief 's-Hertogenbosch,
Netherlands
CC BY-SA

